

Tunkualaiset kävivät vuosittain Jäämerellä saakka kalastamassa

Merikalastus oli maanviljelyksen, metsätöiden, uiton ja laukkukaupan ohella vanhaan tärkeä elinkeino Tunkuan, Voijärven ja Suikujärven kylissä. Merikalastusta harjoitettiin myös monissa Tuoppajärven kylissä Kiestingissä ja vähän Oulangan puolen kylissäkin, muualla Vienan Karjalassa vähän.

Pyyntimatkoille Muurmannin rannikolle lähdettiin kevät-rospuuton aikaan, kevät-Miikkulan jälkeen eli toukokuun puolivälin tienoilla (vanhaa lukua). Kalastuskesä alkoi myöhäksyyn, usein lokakuun puolelle saakka.

Tunkualaisen **Ossippa Borisoffin** mukaan matkareitti oli seuraavanlainen: Tunkualta Suikujärven ja Kurjusvaaran kautta Sorokkaan joko hevosella tai astumalla, Sorokosta höyrylaivalla Arkangeliin ja sieltä edelleen Jäämerelle. Matka kesti tavallisesti noin neljä päivää. Joskus kierrettiin rannikkoa myöten reittiä Kemi - Kouta - Kantalahti - Arkangeli, jolloin aikaa meni hyvinkin viikon päivät. Ossipan isä Ville oli kesäisin pyyntimiehenä Sorokan seudun isännillä. Palkka oli 65-70 ruplaa kesältä.

Myös pienestä Petskanvaaran kylästä käytiin merikalalla. **Makarie Antipinin** (suom. Matti Kivelä) isä livana kulki vuosikymmenien ajan kesäisin Norjan rannikolla, loppusyksyn Sorokanlahdella. Norjassa hän pestautui toisten palvelukseen pyyntimieheksi, Sorokassa hänellä oli omat pyydykset. Iivana kalasti omiksi tarpeiksi ja myytäväksi.

Kevättämäjärveläisen **Pekka Aallon** isä kävi Muurmannin rannikolla kalastamassa perätysten 40 vuotta ja Pekan veli jatkoi merikalastusta bolševikkien valtaantuloon saakka, jolloin kalastusvälineet otettiin pois.

Karjalaisten pääkalastuspaikkoja olivat mm. Gavrilo, Rinda ja Zolotoi. Asunton siellä olivat pieniä, huonokuntoisia kalamajoja, mutta suurimaksi osaksi asuttiinkin kalastusveneissä.

Pääkalana oli turska. Lisäksi saatiin mm. kampelaa, meri-

taimenta (sen karjalais-venäläinen nimitys oli zubatka) ja Ruijan pallasta. Päältä otettiin koko vuoden oma tarve ja loput, suurin osa saaliista, myytiin heti paikan päällä perattuna, ilman päätä. Suurostajat kuljettivat kalaa Arkangelin markkinoille, missä sitä myytiin ja levitettiin ympäri Venäjää. Muurmannin rannikolla oli useita kalanjalostustehtaita, jotka valmistivat sisälmyksistä ja päistä kalaöljyä ja sulattivat kalanrasvaa.

Aikaisemmin oli pyyntiretkillä käyty Norjan rannikolla asti. Sinne lähdettiin jo maaliskuussa, ja matka Jäämerelle kesti porokyydyissä runsaan kolme viikkoa.

Merikalastusta Muurmannin rannikolla ja Jäämerellä harjoitettiin keväällä ja kesällä. Sensijaan Vienanmeren Sorokanlahdella kalastettiin talvisaikaan. Pyyntikausi alkoi muisinsuovatan tienoilla ja sitä kesti joulun saakka, joskus ylikin. Sinne lähtivät Tunkuan puolen miehet, naiset ja puolikasvuiset pojatkin melkein järkiään.

Seltiä pyydettiin nuotalla ja jään alta rysällä. Nuottakuntaan kuului kaksi venettä ja kussakin veneessä oli kolme henkeä: soutaja, keulamies ja perämies (tavallisesti nainen tai poika).

Sorokanlahdella saattoi olla samaan aikaan tuhatkin venekuntaa seltiparvia tähyilemässä. Saaliit olivat runsaat, kalaa riitti kaikille ja markkinointi helppoa. Usein ostajat odottivat jo rannassa.

Seltisaalis Sorokanlahdella oli esim. Aliejevin mukaan 1 200 000 kiloa vuonna 1906 ja vuonna 1910 peräti 4 800 000 kiloa.

(Haast. Maiju Keynäs)

Kyykkäpelit inkeriläisten kesäjuhlista

Kyykkä on aina kuulunut inkeriläisten kesäjuhlien ohjelmaan. Näin oli tänäkin kesänä Lahdessa, missä juhlat järjestettiin heinäkuun toisena viikonloppuna. Pelituloksia:

Pyhän Miikkulan Salonkylä

Suojärven Pitäjätseuran kustantama ensimmäinen kyläkirja luovutetun Suojärven pitäjältä julkistettiin Lieksassa. Kirjan on kirjoittanut Ylä-Valtimollakin sodan jälkeen opettajana toiminut **Aune Lämsä**, joka on koonnut aineistoa jo 1970-luvulta lähtien. Kirjan nimi on kylän tsasounan mukaan "Pyhän Miikkulan Salonkylä". Kirja kertoo noin 500 sadan asukkaan Salonkylän tiloista, taloista ja isännistä. Ensimmäinen merkintä Salonsaaren asukkaista on jo vuodelta 1585, jolloin saarella mainitaan olleen 3 taloa. Myöhemmin asutus levisi myös mantee-reen puolelle ja vuonna 1939 Salonkylään kuului 91 taloa ja 503 asukasta. Aune Lämsä on tehnyt valtavan työn kolutesaan arkistoja ja haastatellessaan salonkyläläisiä. Kirjassa on runsaasti kuvia ja piirroksia ja miltei jokaisesta talosta myös pohjapiirros.

Erikoisen rakkaaksi kirjoittajalle on muodostunut kylän tsasouna. Kylän vanha tsasouna paloi 1884 ja siitä saatiin kuin ihmeen kaupalla pelastetuksi ainoastaan vuosisatojen tontumentama Pyhän Miikkulan ikoni ja ns. tapaintaulu, joka kertoo millainen rangaistus pahanteosta ja synnistä seurasi. Muutamaa vuotta myöhemmin kaatoi hirmumyrsky kalmiston ikivanhat kuuset, niin että vain yksi kuusi jäi pystyyn. Uusi tsasouna rakennettiin 1900-luvun alussa. Salonkyläläisille muodostui Pyhälle Miikkulalle, auttajalle ja suojelijalle pyhitetystä tsasounasta ja yksinäisestä kalmistokuudesta uskollisuuden ja turvallisuuden symboli. Aune Lämsä on tehnyt todellisen kulttuuriteon kootessaan Salonkylän vaiheet yksiin kansiin. Suojärven Pitäjätseuran puheenjohtaja Paavo Harakka oli syystä tyytyväinen vastaanottaessaan kyläkirjasta ensimmäinen kappaleen. Hän mainitsi, että Pitäjätseura halusi kustantaa ensimmäisen kyläkirjan

Suojärveltä, jotta saataisiin ikään kuin pää avatuksi.

- Tämä ei merkitse sitä, että Pitäjätseura automaattisesti kustantaisi kaikki myöhemmin Suojärveltä ilmestyvät kyläkirjat, vaan niistä päätetään tapaus kerrallaan.

Kiinnostus kyläkirjoihin onkin kasvanut. Pian ilmestyy toinen kyläkirja Suojärveltä, sillä parhaillaan ollaan kokoamassa tietoja Vegaruksen kylästä opettaja Kirsti Kuutin johdolla. Kirjat palvelevat myös nuorempaa polvea, sillä sitä kautta voidaan tutkia omia sukujuuria.

Salonkylän kyläkirjasta on otettu 500 kappaleen painos ja se on painatettu Lieksan oppimiskeskuksessa.

- PAAVO HARAKKA

Kyykkää ja purjeveneitä

Karjalainen kyykkäpeli sai komeat kansainväliset puitteet Helsingin Pallokentän Saharassa heinäkuun puolivälissä, kun suuret purjelaiivat vierailivat pääkaupungissa. Kilpailuun osallistui kuusi 4-henkistä laivajoukkuetta mm. Hollannista ja Belgiasta. neljä parasta palkittiin Carelia-muistomitaleilla, joihin oli kaiverrettu myös Helsingin vierailun päätapahattaman tunnus. - Kilpailun järjestelyistä vastasi Karjalan Sivistysseuran kyykkäkerho.

Tulokset: 1) Purjelaiiva Mutsch, Hollanti, (Steffen, Tober, Timo ja Hauke) 6 pist, 2) Viialla Mare, Suomi, Turku, (Mikko, Antti, Henkka ja Toni) 4 pist, 3) Antwerp Flyers, Belgia, (2. joukkue: Katrien, Johan, William ja Philip), 4 pist, 4) Villa Mare, Suomi, (2. joukkue: (Minna, Janne, Marko ja Juho), 4 pist, 5) Antwerp Flyers, Belgia, (2. joukkue: Eddy, Pot, sy, Eiliep ja Peter), 2 pist, 6) Urania, Hollanti, 0 pist.

Naiset, henk.koht: 1) Hilka Nikkola Helsinki 0, 2) Lempi Siipari Lahti -28, 3) Alefina Sieppari Lahti -34.

Naiset, paripeli: 1) Hilka Nikkola - Alefina Siipari, 2) Lempi Siipari - Aleksandra Siipari.

Miehet, joukkue: 1) Turun Inkeriläiset (P. Kopponen, J. Pentikäinen, E. Telkinen ja A. Kopponen), 2) Karjalan Sivistysseura (P. Rahikainen, S. Hirs-

so, R. Kononen ja K. Parikka), 3) Helsingin Inkeriläiset (J. Nikka, O. Lampi, J. Kupri ja O. Toivokainen), 4) Turun Uusi Karjalaisseura (J. Jokela, H. Siikanen, M. Ruuskanen ja J. Jousimo), 5) Göteborgin seudun Inkerikerho (J. Soittu, A. Pöntönen, E. Visser ja K. Hippeläinen).

Heimo-ottelun tulos oli seuraava: Inkeriläiset +12, karjalaiset -12. - OT